

Euroopa Nõukogu perepoliitika ja laste õigustega seotud õigusaktid

Tähtsus, mida Euroopa Nõukogu omistab peredele ja lastele, peegeldub tema mitmesugustes õigusaktides.

Euroopa Nõukogu konventsioonid

- Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ning vastav Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika tagab kõigile õiguse era- ja perekonnaelu austusele.
- Euroopa sotsiaalhartas ning selle parandatud ja täiendatud versioonid, mis austab täiel määral eraelu autonoomiat, kirjeldatakse perekonda ühiskonna alusena, millele laieneb õigus asjakohasele sotsiaalsele, õiguslikule ja majanduslikule kaitsele.
- Lapse õiguste Euroopa konventsioon võimaldab lastel kasutada nende õigusi, kui nende perekonda puudutav asi jõuab kohtusse arutlusele.
- Laste kaitset seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest käsitlev Euroopa konventsioon on esimene rahvusvaheline lepe, milles määratletakse laste seksuaalne ärakasutamine ja käsitletakse seda seadusevastasena.
- Lapsendamise Euroopa konventsiooni parandatud ja täiendatud versioon juhendab laste parimate huvide põhimõttest ning selle eesmärgiks on muuta riiklik adopteerimisprotseduur läbipaistvaks, tõhusamaks ja väärkohtlemisvabaks.

Lapsi on vaja kaitsta rohkem, mitte vähem.

Ministrite Komitee soovitus

- Soovitus Rec(2006)19 positiivse lastekasvatuse toetamise poliitika kohta julgustab riike tunnustama vanemlike kohustuste tähtsust ja vajadust tagada vanematele laste üleskasvatamiseks piisav toetus. Liikmesriikidel soovitatatakse võtta kasutusse kõik asjakohased õiguslikud, administratiivsed ja rahalised meetmed, et luua positiivseks lastekasvatuseks parimad võimalikud tingimused.
- Teised soovitusel sätestavad sidusa ja tervikliku perepoliitika, laste päevahoiu ning laste pere- ja ühiskonnaelus osalemise õiguslikud nõuded.

Täieliku nimekirja Euroopa Nõukogu õiguslikest vahenditest ja publikatsioonidest, mis on seotud positiivse lastekasvatuse ja laste õigustega, leiate järgmistelt veebilehtedelt: www.coe.int/children ja www.coe.int/familypolicy

LUUES EUROOPAT LASTE JAOKS JA KOOS LASTEGA

Euroopa Nõukogu

1949. aastal asutatud Euroopa Nõukogu on rahvusvaheline organisatsioon, mis koondab 47 liikmesriiki ning edendab inimõigusi, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid. Euroopa Nõukogu edendab üldisi demokraatlikke põhimõtteid, mis lähtuvad Euroopa inimõiguste konventsioonist ning teistest üksikisikute, sealhulgas laste kaitset käsitlevatest dokumentidest. Euroopa Nõukogu peamine prioriteet on sotsiaalse sidususe ja sotsiaalsete õiguste edendamine, mis on inimõiguste järgimise ja inimväärikuse austamise eeltingimuseks.

Euroopa Nõukogu
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int

EST – © Council of Europe – Illustration: Gabriel Pagonis

sotsiaalm
ministeerium

Positiivset lastekasvatust toetav poliitika

Iga lapsevanem soovib olla oma lapsele hea ema või isa. Ehkki vanemaks olemine pakub meile rõõmu ja rahuldust, võib see olla ka stressirohke kogemus. Enamik lapsevanematest on olnud olukorras, kus kõrvaline abi oleks ära kulunud – ja mitte ainult stressist ülesaamiseks või vihaga toimetulekuks, vaid ka igapäevaste otsuste langetamisel. Osa vanemaid vajab erilist tähelepanu, kuna nad kasvatavad oma lapsi rasketes sotsiaalsetes, majanduslikes või perekondlikes oludes. Laste kasvatamine ja nende võimete maksimaalseks arenguks vajalike tingimuste loomine on suur vastutus.

Vanemaks olemine on mitmeski mõttes isiklik, kuid kuulub samal ajal ka riikliku poliitika haldusalasse. Ametivõimud peavad looma struktuure ja teenuseid, mis võimaldaks lapsevanematel häid vanemlike oskusi omandada ja praktiseerida. See oleks suur edusamm tõeliselt positiivsele lastekasvatusele aluse panemisel.

Euroopa Nõukogu on alati olnud laste- ja pereteemade edendamisel esirinnas. Tunnistades täiel määral, et laste kasvatamiseks on mitmeid eri võimalusi, on nõukogu oma mitmekesisele kogemusele tuginedes sõnastanud üldised põhimõtted, millel positiivne lastekasvatuse põhineb, ning andnud poliitiliste otsuste tegijatele juhised selle toetamiseks. Euroopa Nõukogu sellealase töö referentsdokumendiks on ministrite komitee soovitus Rec(2006)19 positiivse lastekasvatuse toetamise poliitika kohta.

Mida positiivne lastekasvatus tegelikult tähendab?

Laste õigused lubavad perel kasvada.

Positiivne lastekasvatus tähendab vanemlikku käitumist, mis austab laste parimaid huve ja õigusi vastavalt ÜRO lapse õiguste konventsioonile, mis võtab arvesse ka vanemate vajadusi ja võimalusi. Positiivne vanem hoolitseb laste eest, arendab neis enesekindlust, suunab ja tunnustab neid kui täieõiguslikke isiksusi. Positiivne lastekasvatus pole kõikelukubav kasvatus, vaid seab lastele nende võimete maksimaalseks arenguks vajalikud piirid. Positiivne lastekasvatus austab laste õigusi ning lubab neil kasvada vägivallatus keskkonnas.

Positiivne lastekasvatus toetub järgmistele põhimõtetele:

Vanemad peavad oma lastele tagama:

- **hoolitsuse** – vastates lapse vajadusele armastuse, soojuse ja turvatunde järele;
- **piirid ja suunamise** – kindlustades lapsele turvatunde, järjepideva rutiini ja vajalikud piirid;
- **tunnustuse** – lapsi ära kuulates ja neid täieõiguslike isiksustena hinnates;
- **enesekindluse arendamise** – arendades lapses pädevuse tunnet ja enesekontrolli oskust;
- **vägivallatu lapsepõlve** – välistades igasuguse kehalise ja psühholoogiliselt alandava karistamise. Kehaline karistamine rikub lapse õigust inimväärikusele ja kehalisele puutumatusse.

Lastel läheb hästi, kui nende vanemad:

- on soojad ja toetavad;
- veedavad nendega ühiselt aega;
- püüavad mõista laste elukogemust ja käitumist;
- selgitavad lastele reegleid, mida need järgima peavad;
- kiidavad head käitumist;
- reageerivad valele käitumisele selgitusega ning vajadusel vägivallatu karistusega (näiteks järelemõtlemis-aeg, tekitatud kahjude korvamine, taskuraha vähendamine ja nii edasi), mitte karmi karistusega.

Lisainformatsioon:

- „*Parenting in contemporary Europe: a positive approach*“ [Lastekasvatus tänapäevases Euroopas: positiivne lähene-misviis], Council of Europe Publishing, 2007;
- „*Eliminating corporal punishment – A human rights imperative for Europe's children*“ [Kehalise karistamise kaotamine – inimõigustealane kohustus Euroopa laste ees], Council of Europe Publishing, 2008;
- „*Views on positive parenting and non-violent upbringing*“ [Võimalused positiivseks ja vägivallatuks lastekasvatuseks], Council of Europe Publishing, 2007.

Kuidas saab riik positiivset lastekasvatust toetada?

Luues perepoliitika, mis:

- kindlustab lastega peredele sobiva elustandardi;
- ennetab laste vaesust ja lastega perede sotsiaalset tõrjutust;
- võimaldab vanematel ühitada pere- ja tööelu;
- tagab kõigile lastele kvaliteetse hoiateenuse.

Vanemad vajavad stressist ülesaamiseks abi.

Positiivne lastekasvatus tähendab pere- ja tööelu tasakaalustamist.

Luues tugiteenuseid lapsevanematele, näiteks:

- kohalikke keskusi ja teenistusi, kus jagatakse informatsiooni ja nõustatakse lastekasvatuse teemadel;
- kohti, kus vanemad saavad omavahel kogemusi vahetada ja üksteiselt õppida ning oma lastega mängida;
- programme, mis toetavad vanemaid raseduse ja lapse arengu teiste etappide ajal;
- abitelefone kriisilukorda sattunud vanematele ja lastele;
- programme, mis toetavad laste haridust, ennetavad koolist väljalangemist ning edendavad kooli ja kodu vahelist koostööd;
- teenuseid, mis on suunatud riskirühmadele (näiteks sisserännanute perekonnad, puuetega vanemad ja lapsed, teismelised vanemad või raskesse sotsiaalsesse ja majanduslikku olukorda sattunud vanemad).

Võttes poliitiliste otsuste tegemisel arvesse laste õigusi:

- lülitades laste õigused kõigisse nende elu mõjutavatesse otsustesse;
- luues lastele võimalused nende arvamuse kuuldavakstege-miseks ning neid puudutavate poliitiliste otsuste tegemisel osalemiseks;
- rajades ja toetades laste õigusi tagavaid institutsioone (näiteks laste ombudsman).

Laste õigused puudutavad meid kõiki.

Lapsed vajavad suunamist, et oma võimeid maksimaalselt arendada.

Töstes teadlikkust:

- tagades lastevanemate seas laialdase teadlikkuse positiivsest lastekasvatusest;
- julgustades isasid osalema laste kasvata-misel ja nende eest hoolitsemisel;
- tagades kõigi lastega töötavate inimeste (õpetajad, kasvatajad, lapsehoidjad jt) ettevalmistuse teemal, kuidas positiivset lastekasvatust läbi viia ja toetada ning varustades nad vastavate juhistega.

Positiivset lastekasvatust on võimalik õppida.